

ЩОДО ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПАСИВНИХ ДОХОДІВ

Марцинкевич В. А.

Стаття присвячена дослідженню правової природи категорії «пасивні доходи». На підставі проведеного порівняльно-правового аналізу вживання терміна «пасивний дохід» в українському й іноземному законодавстві розкрито сутність зазначеного поняття, внесено пропозиції щодо вдосконалення його законодавчого використання.

Звернено увагу на прямий зв'язок між отриманням пасивного доходу й інвестуванням належного фізичній особі майна у відповідні об'єкти з метою отримання економічної вигоди. У зв'язку із чим в роботі порушуються питання щодо поняття та співвідношення таких категорій, як «інвестиція», «інвестиційна діяльність», «інвестиційні доходи», «доходи від капіталу». Уточнено, що інвестиції - це вкладення грошових, матеріальних та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності з метою одержання доходу / прибутку або досягнення інших вигод. Виділено низку недоліків визначення інвестицій, наведеного в пункті 14.1.81 статті 14 Податкового кодексу України, зокрема: 1) невідповідність окремим положенням Закону України «Про інвестиційну діяльність» (статті 1, 2) та Господарському кодексу України (стаття 326); 2) звуження переліку об'єктів інвестиційної діяльності; 3) виділення суто таких форм інвестицій, що орієнтовані на юридичних осіб - платників податків, тоді як фізичні особи є активними суб'єктами інвестування; 4) підміна понять «інвестиція» й «інвестиційна діяльність»; 5) відсутність закріплення мети інвестування. Запропоновано з позиції податково-правового регулювання під інвестиціями розуміти майно та майнові права, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою отримання пасивного доходу чи/або іншої економічної вигоди.

Виділено основні ознаки пасивних доходів: 1) пасивний характер отримання, тобто вони не потребують постійної участі їх отримувача у створенні; 2) джерелом отримання є кошти, майно й інші активи платника податку; 3) передбачають попереднє вкладення коштів / інших активів для придбання об'єкта, що згодом забезпечує отримання доходу; 3) утворюються внаслідок операцій із цим об'єктом у формі вкладення майна та майнових прав із метою інвестицій; 4) стабільний характер отримання; 5) адміністрування прибуткового податку з пасивних доходів передбачає участь податкового агента.

Ключові слова: інвестиція, активний дохід, пасивний дохід, платник податків, податки, економічна вигода.

Martsynkevych V. A. On the legal nature of passive income

The article is devoted to the study of the legal nature of the category "passive income". Based on the comparative legal analysis of the use of the term "passive income" in Ukrainian and foreign legislation, the essence of this concept was revealed and ways to improve its legislative use were proposed.

It was emphasized on the direct link between the receipt of passive income and the investment of property belonging to an individual in the relevant facilities in order to obtain certain economic benefits. The concept and ratio of such categories as "investment", "investment activity", "investment income", "income from capital" have been studied. It is specified that investments are investments of monetary, material and intellectual values in objects of business and other types of activity for the purpose of receiving income (profit) or achieving other benefits. A number of shortcomings of the definition of investment, given in Article 14 clause 14.1.81 of the Tax Code of Ukraine were highlighted, in particular: 1) inconsistency with certain provisions of the Law of Ukraine "On Investment Activity" (Articles 1, 2) and the Commercial Code of Ukraine (Article 326); 2) narrowing the list of objects of investment activity; 3) allocation as forms of investments exclusively those that are aimed at legal entities - taxpayers, while individuals are active investors; 4) substitution of the concepts "investment" and "investment activity"; 5) deficiency of consolidation of the purpose of investment. It is suggested from the standpoint of tax and legal regulation to understand investment as property and property rights invested in the business and other activities for the purpose of receiving passive income and/or other economic benefits.

The main features of passive income were highlighted: 1) passive nature of reception, i.e. they do not require constant participation of their recipient in the creation; 2) the source of reception is funds, property and other assets of the taxpayer; 3) require prior investment (other assets) for the acquisition of the object, that will

subsequently provide an income; 4) are formed as a result of operations with this object in the form of investment of property and property rights for investment purposes; 5) stable nature of receipt; 6) the administration of income tax on passive income assumes the participation of a tax agent.

Key words: *investment, active income, passive income, taxpayer, taxes, economic benefit.*

Постановка проблеми та її актуальність.

Особливістю правового регулювання платника податку й об'єкта оподаткування є їхній досить тісний взаємозв'язок і кореспонденція багатьох суттєвих положень. Та це і зрозуміло: адже податковий обов'язок загалом та чи інша особа одержує тільки за наявності в неї об'єкта оподаткування. Саме тому одним із важливіших питань законодавчого регулювання доходу як об'єкта оподаткування є чітке його визначення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розв'язанню проблем правового регулювання класифікації доходів фізичних осіб було присвячено праці таких учених: В.О. Рядінської, Р. Алена, Б.Н. Хомелянського, Р.С. Дібрової, Н.О. Шапошнікової, С.В. Пархоменко-Цироциан, О.О. Головашевича [1-7]. Проте натепер у теорії податкового права не вироблено єдиного підходу до визначення поняття «пасивні доходи». Невирішеним залишається це питання й на законодавчому рівні. Так, Податковий кодекс України (далі - ПК України), не закріплюючи узагальненого визначення поняття пасивних доходів, встановлює їх перелік у вигляді процентів / відсотків, дивідендів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті й інвестиційного прибутку без логічної прив'язки таких доходів до якоїсь класифікаційної групи (пп. 14.1.268 п. 14.1 ст. 14 ПК України) [8]. Водночас у визначенні переліку доходів із джерелом їхнього походження з України законодавець уживає як синоніми слова «пасивні» й «інвестиційні» доходи (пп. а п. 14.1.54 ст. 54 ПК України) [8]. Проте чітке уявлення про поняття і зміст означеної категорії має велике теоретичне та практичне значення, адже прямо пов'язано з характеристикою основного елемента податкового механізму - доходу як об'єкта оподаткування.

Метою статті є аналіз теоретико-методологічних підходів щодо визначення категорії «пасивні доходи» для розкриття його правової природи й уточнення поняття.

Виклад основного матеріалу. У низці європейських та західних країн (США, Мексика, Франція, Фінляндія, Іспанія, Болгарія, Швеція, Греція,

Німеччина, Австрія, Австралія тощо) одним із критеріїв класифікації оподатковуваних доходів фізичних осіб є поділ їх на такі групи, як активні та пасивні. Водночас категорія «пасивні доходи» уживається у більшості країн як узагальнювальний термін для визначення доходів від інвестицій та капіталу.

Так, у США виділяється два взаємовиключних режими оподаткування доходів фізичних осіб: режим оподаткування підприємницької діяльності («engaged in the U. S. trade or business» («залучений до американської торгівлі чи бізнесу») і трудових доходів та режим оподаткування пасивного доходу («fixed or determinable annual or periodic income», чи скорочено «FDAP income») [9, с. 21]. До останньої групи належать відсотки, дивіденди, роялті, аліментні та деякі інші платежі. Відповідно до Податкового кодексу Мексики доходи фізичних осіб поділяються на такі групи: трудові (доходи, які отримані від роботодавця, як у натуральній, так і у грошовій формі); комерційні (доходи від підприємницької діяльності); пасивні (доходи від дивідендів, процентів, оренди); приросту капіталу (доходи від відчуження нерухомого майна та цінних паперів) [10]. Податкове законодавство Франції також містить поділ доходів на підприємницькі та трудові; доходи від операцій із нерухомим майном; доходи, не пов'язані зі здійсненням підприємницької діяльності (доходи від операцій на фондовому ринку, що здійснюються професійними учасниками, роялті); пасивні доходи (дивіденди, проценти) [11]. В Австрії прибутковим податком обкладаються доходи, отримані від ведення сільського або лісового господарства; заняття самостійною професійною діяльністю (лікарів, адвокатів та інших); заняття ремеслами; надання платних послуг (комерційні доходи); найманої праці (трудові доходи); вкладення капіталу (пасивні доходи); нерухомості (здача в оренду землі тощо); інших фінансових джерел (ренти, посередницьких послуг тощо) [12]. У Фінляндії оподатковувані доходи поділяються на активні (від підприємницької, професійної та трудової діяльності); пасивні (проценти, дивіденди, доходи від отримання спадщини, подарунків та відчуження майна); інвестиційні доходи (дохід від приросту капіталу) [13].

Серед науковців останнім часом під час дослідження питань класифікації доходів фізичних осіб, що підлягають оподаткуванню, звернено увагу на такий критерій, як докладання зусиль фізичної особи для отримання доходів, відповідно до чого виділяються активні та пасивні доходи

[1, с. 38; 2; 3, с. 17-19]. Основні відзнаки між такими доходами продиктовані тим, що виникнення активних доходів пов'язано з безпосередньою постійною діяльністю фізичної особи / платника податків, направленою саме на їх отримання [2, с. 21; 4], тоді як для пасивних доходів ключовим моментом є отримання матеріальної вигоди від капіталу, рухомого та нерухомого майна, цінних паперів, інтелектуальної власності тощо, що не потребує особистої участі в діяльності щодо отримання такого доходу [14, с. 81]. На думку Н.О. Шапошнікової, основними критеріями визначення категорії пасивного доходу є: 1) характеристика участі одержувача цього доходу як такої, яка відбувається насамперед шляхом вкладення (надання) свого майна або інших активів і для якої особиста постійна присутність у місці створення доходу є не обов'язковою; 2) характеристика самого доходу як платежу, що має однотипний і регулярний характер [5, с. 46].

Додаткового аргументування потребує класифікація доходів, запропонована А.А. Славковою, яка поділяє доходи фізичних осіб на активні (одержуються від безпосередньої праці громадян шляхом здійснення професійної продуктивної діяльності), пасивні (доходи, ознаками яких є одноразовість і випадковість) і нейтральні доходи (доходи від різних фінансово-інвестиційних вкладень та надання майна в оренду) [15, с. 48]. Узагалі не зрозуміло, які саме доходи вчена відносить, зокрема, до пасивних, який критерій класифікації закладено.

У низці наукових робіт залежно від джерела одержання доходи класифікуються на фондovanі (пасивні), якими визнаються доходи від майна, що мають стабільний і гарантований характер, одержання таких доходів практично не залежить від фізичного стану платника, та нефондовані (активні), як надходження від діяльності, які залежать від розмірів одержуваних доходів і від ступеня участі особи в тій або іншій діяльності, тобто одержання яких деякою мірою пов'язане з фізичним станом особи [6, с. 83-84; 7, с. 101-102; 16, с. 282].

В.О. Рядінська пасивні доходи визначає як доходи, отримання яких не потребує постійної участі особи в їх створенні або які утворюються внаслідок операцій із раніше придбаними активами, відносить до них такі види: проценти, дивіденди, роялті, доходи від передачі майна, найму (оренди) та лізингу рухомого майна, від вигравів та призів, інвестиційні прибутки [1, с. 47, 384]. О.А. Швагер характеризує такі доходи як такі, що

не потребують постійної особистої участі їх отримувача, відносить до них проценти, дивіденди, роялті та будь-які інші інвестиційні доходи, сплачені резидентами України [17]. Незрозумілим є акцент на виплату такого доходу саме резидентами, адже пасивний дохід, навпаки, може бути нарахований нерезидентом України резиденту, у даному разі це зовсім не впливає на визначення пасивного доходу. Визначення видів пасивних доходів суто як інвестиційних (доходи від операцій із фінансовими активами) закладено в низці наукових робіт [4; 17].

В іноземних джерелах поряд із терміном «пасивні доходи» (*passive income*) використовуються такі синонімічні категорії, як: «інвестиційні доходи», «доходи від інвестицій» (*investment income*), «доходи від капіталу» (*capital income*). Зокрема, відповідно до «Міжнародного податкового словника» під останніми розуміються доходи, які отримують фізичні особи в результаті здійснених пасивних інвестицій. Такі доходи створюються без активної участі їх одержувача та включають доходи від нерухомого майна, дивіденди, проценти за банківськими депозитами й облігаціями, орендні платежі за договорами оперативної оренди тощо [19]. Окремо виділяється й поняття «активні доходи» (*active income*), як протилежне поняттю «доходи від капіталу» («пасивні доходи»). Проведений Л.Б. Райною аналіз статистичної інформації щодо оподаткування пасивних доходів упродовж 2013-2018 рр. у країнах Європейського Союзу дозволив виділити три найпоширеніші різновиди пасивних доходів - проценти, дивіденди та приріст капіталу (інвестиційні доходи) [20, с. 176-177].

Виходячи з наведеного, одним із критеріїв визначення категорії пасивного доходу є їхній прямиий зв'язок з інвестуванням належного фізичній особі майна у відповідні об'єкти з метою отримання економічної вигоди. Для вітчизняної податкової практики характерне вживання термінів «пасивні доходи» й «інвестиційні доходи» як синонімів. Проте, на жаль, у нормативному та доктринальному полі України немає однозначного підходу до загального поняття «інвестиції».

Так, поняття «інвестиції» визначено ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність», відповідно до якої інвестиції - це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний і екологічний ефект [21]. Під інвестиціями у сфері

господарювання розуміються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу / прибутку або досягнення іншого соціального ефекту (ч. 1 ст. 326 Господарського кодексу України) [22]. Питання класифікації, визнання й оцінки інвестицій регламентуються низкою міжнародних стандартів, згідно з якими інвестиції визначаються як актив, що утримується підприємством для приросту капіталу шляхом отримання доходу (наприклад, відсотків, роялті, дивідендів та ренти), для збільшення вартості капіталу чи інших економічних вигод для інвестора [23-25]. Національні стандарти бухгалтерського обліку містять визначення фінансових інвестицій як активів, які утримуються підприємством із метою збільшення прибутку (відсотки, дивіденди тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора [26]. Спільним для характеристики інвестицій є встановлення декількох цілей: отримання доходу / прибутку та досягнення соціального, екологічного ефекту. З урахуванням специфіки досліджуваних податкових відносин, для нас ключовим питанням є досягнення такої мети під час інвестування, як отримання доходу / прибутку.

У науковому колі можна виділити декілька підходів до визначення інвестицій. Перший, найбільш поширений, пов'язаний із характеристикою інвестицій як довгострокових вкладень капіталу в різні галузі економіки та промисловості [27, с. 71; 28, с. 134; 29]. Така позиція фактично звужує форми інвестицій з акцентом суто на капітальні. Така думка спирається на етимологічне дослідження змісту цього терміна. У «Словнику іноземних слів» «інвестиція» (нім. “investition”, лат. “investire” - «облачати») визначається як довгострокове вкладення капіталу в будь-які підприємства, особливо за кордоном [30, с. 248]. «Капітал» же визначається як вартість, яка є засобом отримання додаткової вартості [30, с. 273]. Проте правове визначення досліджуваних категорій передбачає чіткий поділ інвестицій за формами, зокрема: капітальні, визначення яких пов'язано зі строками корисного використання, зокрема нормами амортизації (ч. 3 ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність»; пп. а п. 1.81 ст. 14 ПК України), та фінансові, що пов'язані із вкладенням майна саме у фінансові інструменти (набуття корпоративних прав, придбання цінних паперів, деривативів тощо) (пп. б п. 1.81 ст. 14 ПК України). Варто зазначити, що МСБО виділяють і такий вид інвестицій, як інвестиційна нерухомість [24],

метою утримання якої є, зокрема, отримання доходу у формі орендної плати. Виходячи з аналізу зазначених нормативних актів, варто розмежовувати такі форми інвестицій, як капітальні та фінансові. Зважаючи на цей аспект, поняття «інвестиції», на наш погляд, не може визначатися суто як капіталовкладення, адже є ширшим поняттям порівняно з категорією «інвестиції у формі капітальних вкладень».

Другий підхід щодо визначення інвестицій пов'язаний із їхньою характеристикою як витратами коштів із метою забезпечення доходів у майбутньому [31, с. 13; 32, с. 20]. Навряд чи це можна розглядати як одну із ключових ознак інвестицій.

Саме тому нам імпонує ширший підхід до визначення означеної категорії. Т. О. Серебрякова пропонує розуміти під інвестиціями майно, щодо якого державою встановлені гарантії, привілеї й імунітети, які впливають із механізму державного захисту прав інвестора, передане державою, фізичною або юридичною особою громадянам, організаціям, іноземним державам із метою отримання доходу / прибутку, досягнення іншого ефекту, визнаного чинним законодавством соціально корисним [33, с. 30]. В економічній літературі зазвичай інвестиції розуміють як вкладення в об'єкти господарської діяльності з метою отримання вигод [34, с. 303]; під фінансовими інвестиціями розуміють довгострокові фінансові вкладення в цінні папери (акції, облигації, сертифікати, векселі тощо); банківські депозити; у спільні підприємства, які забезпечують гарантовані доходи тощо [35, с. 383-384].

Варто зазначити, що спільним для всіх визначень поняття «інвестиції» є визнання того, що інвестиції - це вкладення грошових, матеріальних та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності з метою одержання доходу / прибутку або досягнення інших вигод. Тобто з метою отримання додаткового доходу тимчасово вільні кошти фізична особа (інвестор) може інвестувати в різні види підприємницької діяльності, зокрема й інвестиційну.

Загалом, з урахуванням наведених поглядів і уточнень можна дійти висновку, що поняття «інвестиція» характеризується такими ознаками: виступає у формі майна / майнових прав, водночас грошова форма інвестування є найбільш поширеною у практиці; визначає мотивацію; розширює сферу інтересів, що спонукає інвесторів до здійснення вкладень, серед яких можуть бути не лише одержання доходу / прибутку, а й досягнення інших вигод чи соціального ефекту.

Протилежним чином наведено визначення інвестицій у ПК України. Так, відповідно до п. 14.1.81 ст. 14 ПК України інвестиції - це господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно [8]. Із цього можна зробити висновок, що законодавець включає у зміст інвестицій, по-перше, чотири складові частини: основні засоби, нематеріальні активи, корпоративні права та цінні папери. Імовірно, ідеться саме про об'єкти інвестиційної діяльності, перелік яких, зокрема, дещо звужений порівняно зі ст. 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [21]. Як позитивний момент хотілося б зазначити спробу законодавця закласти поділ інвестицій на капітальні та фінансові залежно від об'єкта вкладення. Виділення суто капітальних інвестицій в пп. а п. 14.1.81 ст. 14 ПК України, на наш погляд, не відповідає сучасній інвестиційній практиці, адже зорієнтовано на адміністрування податку на прибуток підприємств, тоді як фізичні особи також можуть вкладати кошти в об'єкти рухомого та нерухомого майна, отримувати дохід від надання його в оренду (лізинг), що вимагає й виділення як форми інвестицій і таких, що орієнтовані саме на фізичних осіб як суб'єктів інвестування. В основі таких інвестицій лежать реальні об'єкти - нерухоме та рухоме майно.

По-друге, наведене в ПК України визначення інвестицій характеризує зовсім інше, проте похідне від інвестицій поняття - «інвестиційна діяльність», що пов'язано з різноманітними діями суб'єктів / інвесторів щодо здійснення відповідних господарських операцій в інвестиційній сфері. Навряд чи з таким підходом можна погодитися, адже ні Закон України «Про інвестиційну діяльність», ні Господарський кодекс України не містять визначення інвестицій як господарської операції чи господарської діяльності. Пояснюється це тим, що інвестиції можуть здійснювати і негосподарюючі суб'єкти (фізичні особи), наприклад шляхом придбання цінних паперів, набуття корпоративних прав, результатом яких може бути отримання дивідендів тощо. Запропонованій в ПК України підхід до визначення інвестицій фактично зорієнтований на платників податків - юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

По-третє, вище нами вже було зазначено, що інвестиція - це майновий актив, що вкладається в об'єкти підприємницької чи іншої діяльності, тому ми не можемо погодитися із запропонованим законодавцем визначенням прямих інвестицій, здійс-

нюваних у формі обміну коштів/майна на корпоративні права (пп. б п. 14.1.81 ст. 14 ПК України) [8]. Слушним у цьому контексті є зауваження вчених, що інвестиції - це не обмін активів на кошти або майно (таким способом можемо ставити питання суто про зміну форми активу, а не нової інвестиції), а навпаки, вкладання коштів чи іншого майна у фінансові, матеріальні та нематеріальні активи [36].

І останнє, у наведеному в ПК України визначенні інвестицій немає мети, заради чого здійснюється інвестування. Річ у тому, що інвестиційна діяльність відрізняється від фінансової чи операційної, зокрема, тим, що особа - інвестор вкладає свої активи в об'єкти, які в майбутньому, на його погляд, будуть приносити доходи чи інші соціальні, зокрема економічні, вигоди.

Висновки. Виходячи з наведеного, можна дійти висновку, що визначення інвестицій, наведене в п. 14.1.81 ст. 14 ПК України, не відповідає окремим положенням Закону України «Про інвестиційну діяльність» (ст. ст. 1, 2) та Господарському кодексу України (ст. 326). Оперуючи категорією «інвестиційні доходи» у закріпленні переліку пасивних доходів у пп. а п. 14.1.54 ст. 54 ПК України, законодавець має навести універсальне визначення інвестицій, їх видів із метою оподаткування. Таким способом на законодавчому рівні буде чітко закріплено одну з підстав для класифікації оподатковуваних доходів / прибутків - залежно від об'єкта інвестування, що дозволяє дійти висновку, що за своєю правовою природою пасивні доходи є інвестиційними.

З метою уніфікації дефініцій у сфері правового регулювання оподаткування інвестиційних доходів пропонуємо ч. 1 п. 14.1.81 ст. 14 ПК України викласти в такій редакції: інвестиції - це майно та майнові права, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання пасивного доходу чи/або іншої економічної вигоди.

Отже, до основних ознак пасивних доходів можна віднести такі: 1) пасивний характер отримання, тобто вони не потребують постійної участі їх отримувача у створенні; 2) джерелом отримання є кошти, майно й інші активи платника податку; 3) передбачають попереднє вкладення коштів / інших активів для придбання об'єкта, що згодом забезпечує отримання доходу; 3) утворюються внаслідок операцій із цим об'єктом у формі вкладення майна та майнових прав із метою інвестицій; 4) стабільний характер отримання; 5) адміністрування прибуткового податку з пасивних доходів передбачає участь податкового агента.

Підсумовуючи вищевикладене, представляється доцільним у вітчизняному податковому законодавстві закріпити поняття пасивного доходу як доходу, отриманого в результаті вкладення належного особі майна та майнових прав (інвестування) у встановлені законодавством об'єкти.

Література

1. Рядінська В.О. Становлення та розвиток системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: фінансово-правові проблеми : монографія. Київ, 2014. 464 с.
2. Алєн Р. Множественные источники доходов. Пер. с англ. Е.А. Самсонов. 2-е изд. Минск : Попурри, 2004. 560 с.
3. Хомелянский Б.Н. Доходы и жизненный уровень населения : учебное пособие. Новосибирск, 2001. 45 с.
4. Слатвінська М.О., Діброва О.Л. Наукові підходи до класифікації доходів фізичних осіб. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2017/246/pdf/132-144.pdf>.
5. Шапошнікова Н.О. Визначення категорії пасивного доходу у податковому праві. *Наукові записки Інституту Верховної Ради України*. 2010. № 2. С. 43-47. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31204.pdf>.
6. Пархомеко-Цироцяняц С.В. Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2005. 192 с.
7. Головашевич О.О. Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2007. 193 с.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № № 13-17. Ст. 112.
9. Фокин А.В. Правовое регулирование налогообложения «пассивных» доходов, получаемых в США налоговыми нерезидентами : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Москва, 2008. 193 с.
10. Налоговый кодекс Мексики от 31 декабря 1981 г. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewiK2Mbx4TyAhWCLewKHSKYA9oQFjAAegQIBxAD&url=https%3A%2F%2Fzakon.ru%2FLibraryHome%2FDownloadPub%3Fid%3D3077&usq=A0vVaw23h7ATleUaNU9rsQ6c0tZ2>.
11. Общий налоговый кодекс Французской Республики от 19 августа 2015 г. URL: https://taxlink.ua/ua/print/international_normative_acts/437/.
12. Bundesgesetz vom 7. Juli 1988 über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen (Einkommensteuergesetz 1988 - EStG 1988). StF: BGBl. № 400/1988 (NR: GP XVII RV 621 AB 673 S. 70. BR: 3534 AB 3547 S. 505).
13. Лєонова О.А. Правовое основы налогообложения физических лиц. *Справочник по управлению персоналом*. 2015. № 1. С. 46-50.
14. Баев С.А. Соглашения об избежании двойного налогообложения между Россией и государствами - членами ЕС : сравнительно-правовое исследование. Москва : Волтерс Клувер, 2007. 128 с.
15. Славкова А.А. Нейтральні доходи в особистому прибутковому оподаткуванні: практичні аспекти методології. Ринок цінних паперів України. *Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку*. 2009. № № 3-4. С. 45-51.
16. Податковий кодекс України: науково-практичний коментар : у 3-х ч. / за ред. М.П. Кучерявенка, І.Х. Темкіжева. Харків : Право, 2012. Ч. 1. 810 с.
17. Швагер О.А. До питання механізму включення податку на пасивні доходи до складу податкових надходжень державного бюджету. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2012. № 2. С. 50-52.
18. Ершов П.В. Пассивные доходы. URL: <https://www.twirpx.com/file/2580659/>.
19. Glossary of Tax Terms. OECD. URL: <http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm>.
20. Райнова Л.Б. Оподаткування доходів фізичних осіб у контексті соціальної справедливості та ефективності : дис. ... канд. економ. наук: 08.00.08. Київ, 2019. 298 с.
21. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
22. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#Text.
24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 40 «Інвестиційна нерухомість». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_026#Text.
25. Міжнародний стандарт фінансової звітності № 28 «Облік інвестицій в асоційовані підприємства». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_046#Text.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансовий інструмент» : наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>.

27. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? Москва : Финансы и статистика, 1995. 165 с.
28. Борисов Е.Ф., Волков Ф.М. Основы экономической теории : учебное пособие. Москва : Высшая школа, 1993. 246 с.
29. Долан Эдвин Дж., Домненко Б.И. Экономикс : англо-русский словарь-справочник. Москва : Лазурь, 1994. 542 с.
30. Бибик С.П., Сюта Г.М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / за ред. С.Я. Єрмоленко. Харків : Фоліо, 2006. 623 с.
31. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов. Москва : Юнити, 1997. 234 с.
32. Беренс В., Хавранек П.М. Руководство по оценке эффективности инвестиций. Москва : Инфра-М, 1995. 520 с.
33. Серебрякова Т.А. Регулирование инвестиционной деятельности: финансово-правовой аспект : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Саратов, 2002. 213 с.
34. Шепелюк В.А. Національні та міжнародні стандарти з обліку фінансових інвестицій: відмінності, недоліки, шляхи реалізації. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHepelyuk-V.A..pdf>.
35. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. Київ : Знання, 2005. 662 с.
36. Крупка Я.Д., Питель С.В., Мельничук І.В. Облік, оподаткування і правове регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності : навчальний посібник. 3-тє вид., переробл. і доп. Тернопіль : Крок, 2017. 264 с.

*Марцинкевич В. А.,
аспірант*

Хмельницького університету управління та права